

Poštnina
pavšalirana.

Uredništvo
in
upravnništvo
Ista je
v Ljubljani
Breg št. 12.
Telefon 119.

Štev. 1.

V Ljubljani, 6. januarja 1923.

Leto III.

AVTONOMIST

Glasilo „Združenja slovenskih avtonomistov“.

Izhaja vsako soboto.

Celoletna naročnina 50 — D mesečna 4 — „
Inozemstvo celoletno 100 D.
Posamezne številke se računijo po 1 Din
Inserati se računajo: pol str. 350 D, manjši sorazmerno. — Pri malih oglasih beseda 15 p.

Kaj hočemo? Lastno zakonodajo na lastnih tleh vzrastlega slovenskega ljudstva!

Kdo smo in kaj hočemo v tem letu?

Smo v početku novega leta 1923. po Kristu in v petem letu, odkar so se zrušile krvave vojaške fronte svetovne vojne. Ta vojna nam je zapustila razoran, razrušen in premajan svet. Pa to ni vse! Vojna je raztreskala tudi človeške duše s tem, da je dvignila in razpalila zgolj materijalne nagone ljudstva in posameznikov. Vseposod so ljudje zamenjali prejšnja bojna sredstva. Morala, vest, pravičnost, usmiljenje do bednih, poštenje — vse je bilo vrženo med staro šaro ali kvečjemu spravljeno v muzej kot dokaz neumnosti ali naivnosti človeštva. Kot otroci in fantički smo časih gledali v muzejih, n. pr. kovinske oklepe srednjeveških vitezov in pomilovali smo te naše prednike, da so morali se tako nerodno oblečeni napadati ali pa boriti. Tudi pred vojno smo bili ljudje nepošteni, hinavski, lažnjivi, zahrbtni, ampak zdelo se nam je vsaj potrebno, da se vsega tega kolikor le mogoče izogibamo. In če to že ni bilo povsem mogoče, smo takšne reči zakrivali, jasno se zavedajoč, da so to veliki socialni grehi, ki so tudi sokrivi težkih družabnih krivic.

V svetovni vojni pa je človeštvo to naziranje zavrglo. Ljudstva so se odkrito, z strašnim orožjem v roki, medsebojno pobijala. Kar se je prej smatralo kot zaničljivo in kaznjivo dejanje, to se je sedaj hvalilo in kot zasluženo delo poveljevalo. Čim več soljudij je kdo pomoril in pobil v imenu domovine, temveč je prejel medalij in odlikovanj. Medalje pa so le za lakaje, in zlasti med vojno so bili lakaji številna in strahotna prikazen.

Ko so ljudje orožje odložili, se s tem seve niso po bistvu nič izpremenili; ostali so, kakršni so bili. V vsakdanjem življenju so njihove borbene metode ostale iste: namesto puške se poslužujejo laži, namesto topov prevare, namesto strupenih plinov goljufije in civilnega nasilja.

In ti in takšni ljudje naj zopet popravijo učinjeno materijalno in duševno škodo štiriletnega ubijanja, razdiranja in požiganja? Tule lakaji? Nemogoče! Morda, morda bo kdaj novi rod boljši!

Posledice vsega tega se poznajo tudi v političnem življenju.

Politika je prenehala biti sredstvo dela za dobrobit ljudstva. V politiko in na vodilna mesta posameznih strank, so se vrinili ljudje, ki vidijo le sebe in svoje koristi. Nebroj slučajev bi lahko navedli, kako se izdajajo in prodajajo načela in programi. Vse to se prodaja danes kar javno, kakor prodaja kramar svojo robo na semanji dan. Vsakdo se čuti poklicanega govoriti v javnosti, toda največ jih je, ki z zaupanjem ljudstva samo kramarijo, ki nimajo niti pojma o svojih nalogah in dolžnostih, ki jim jih je naložilo lehkomišelnost in lehkoverno ljudstvo. Da ti ljudstvo veruje, mu moraš obljubiti najbolj neverjetne in trapaste reči, lagati moraš hitreje, kot teče vlak po tračnicah. V tem pogledu moramo reči, da je načelo demokracije silno trpelo, da je skoro skrahiralo. V takšnem vzdušju je resnična demokracija nemogoča. Zato pa je v političnem življenju in v političnih strankah takšen prepir in razpad. Velik del sveta živi

na prav nedemokratski način. V Moskvi se boljševeki norčujejo iz demokracije, v Rimu pa jo je zapodil iz parlamenta fanatičen fašist.

Pri nas se tem zapletljajem pridružujejo še druga notranja in zunanja politična vprašanja, povzročena iz porodnih bolečin nove države. Da so bili ti trije narodi, Srbi, Hrvati in Slovenci, res pripravljeni in usposobljeni si urediti svojo novo državo na demokratski način, bi to tudi storili. Če pa svoje naloge niso zmogli, dokazuje to le, da so bili nesposobni. Nočemo izrekati sodbe o drugih, o nas Slovencih pa lahko trdimo, da smo se v zadnjih štirih letih zelo slabo izkazali. Njihovo politično nastopanje se kaže v nebrojnih strankah in stranicah, v lehkomišelnosti politični brezmišelnosti, v slabotnem zavedanju svoje kulturne individualnosti in v brezglavem demagoštvu. Že letos, čez par mesecev, ob priliki državnih volitev, bomo videli, če so zadnja štiri žalostna leta rodila že kaj izkustva. Mi dvomimo in zato smo mnenja, da tudi letošnje volitve še ne bodo prinesle zaželenega razčiščenja. Zato bodo še gospodarili nad nami drugi, ker se sami še ne znamo. Razkrajalni proces pri nas še ni končan. Ostalo bo le, kar je resnično zdravo; vse kar je guilega in suhega bo odpadlo in propadlo. Med tem pa se je treba pripraviti na nove zgradbe in za novo pozitivno, premišljeno obnovitveno delo!

Kakor v politiki, prav tako je tudi v gospodarstvu. Tu si je treba biti predvsem na čistem, da demagogija v teh rečeh ne more biti dolgo veljavna. Kolesje gospodarstva gre svojo naravno pot, ki ne pozna skokov ter ne prenaša samovoljnih eksperimentov. Ni vabljivo povedati teh resnic, ampak zatajiti se jih za stalno ne da. Brez dela ni jela in življenja. Ljudje se bodo morali — hočeš-nočeš — povrniti k resnemu delu. Le pogledjmo zemljo, ki nas poglavitno redi. Zemlja od človeka zahteva trdega dela in mnogo znoja, sicer ljudi ni bo redila. Tako je tudi v drugih, obrtnih in industrijskih gospodarskih panogah. Anarhija velekapitala, ki nima v svojih poslovnih knjigah nobenega konta, kamor bi mogel knjižiti moralne in druge principe, ta anarhija je našla svojega sovratnika v gospodarskih diletantih delovnega ljudstva. S samimi gesli o izkoriščanju, gospodarski eksploataciji ljudstva ter z demagoškim kričanjem o krivicah, se nikomur pomagati ne more. Tako delajo danes samopridni nesposobneži, ki niso za nobeno koristno vporabo. Prej ali slej bo tudi v demagoško zavedenem ljudstvu prodrlo spoznanje, da se je treba energično poprijeti sistematičnega pozitivnega dela, da se olajša pomanjkanje in beda ter dvigne splošni blagostan. Nedavno smo doživeli, da je spreten finančni špekulant zapravil državi mnogo milijonov zlatega denarja in katerega ni nihče postavil pred sodišče. Če bi se to zlato porabilo n. pr. za zidanje stanovanjskih hiš, kako hitro bi bilo konec stanovanjske bede in koliko ljudi bi pri tem našlo zaslužka in prehrano. Toda kdo se briga za takšne milijonske tatvine? Ljudje pravijo: Prav je imel in se niti ne zavedajo, da so bili okradeni

oni sami. Sele takrat bodo zavpili, ko jim bo zmanjkalo denarja za vsakdanji kruh, ali pa še takrat ne. Tu bodo razsajali nad draginjo, ki pa je v bistvu le draginja papirnatega denarja. Če preračunate vrednost našega papirnatega denarja na zlato vrednost denarja pred vojno, boste kmalo sprevideli, da se je po vojni uboštvo zelo poslabšalo. Kmet, delavec in obrtnik zaslužijo po tej relaciji manj kot pred vojno, in tako tudi drugi stanoviti. Tudi država dobi manj davkov v svoje blagajne, ker so bili samo nekateri davki povišani na zlato pariteto, zlasti oni, ki zadenejo konzum širokih ljudskih plasti. Veleposestnik, ki ima štiristočoh jehov polja in gozda plača državi danes borih 12.000 K davka! Zato je naše gospodarsko geslo: Nazaj k zlatu in konkurenci! Le tako more priti do večje pravičnosti in znosljivosti brezobzirnega kapitalističnega družabnega reda. Tudi ta se ne da odpraviti samo z gesli in demagoškimi prorokami, ampak le s pomočjo naravnega razvoja in smiselne predpriprave za prehod v nov, socialnejši družabni red. Če se spominjamo na zadnja štiri leta nazaj, se lahko tudi domislamo, kakšne naravnost nemogoče stvari so se obljubovale ljudem, kakšni in koliko zračnih gradov se je gradilo. Vse pa je ostalo — beseda in dim! Saj ni bilo drugače mogoče! Le če se ljudstvo tega tudi zave, se bo lahko boljše in uspešneje moglo braniti napadov velekapitala. Če te zavesti ne bo, bomo prej ali slej v vsem svojem

kretanju, delu in miselnosti — dobesedno hlapci nekaterih, maloštevilnih kapitalističnih krožkov. Zato je v danem položaju edin izhod pametno, smiselno pozitivno gospodarsko delo tudi na veliki njiivi delovnega ljudstva, kmeta, delavca in drugih, dobrane ustvarjajočih produktivnih stanov.

Tako gledamo mi na zapletenosti in zavozljanosti političnega in gospodarskega življenja po svetu, ki je preko njega šel plamen bratomorne vojske. Mi povdarjamo svojo slovensko narodnost, zato, da bi bili samostojni in zavedni ter kot takšni priznani v družini vseh narodov! Smo za kulturno delo, ker je dolžnost našega naroda, da po svojih skromnih močeh sodeluje pri gradbi občeloveške kulture in civilizacije. Smo proti suženstvu, ne le ker je nemoralno, ampak tudi zato, ker sami nečemo biti robje. V političnem pogledu smo za poštenost in iskrenost, ki ste danes zelo revni cvetki na tej poljani ljudskega udejstvovanja; v gospodarskih vprašanjih pa smo za pamet in pozitivno delo v korist ljudstva!

Ta program smo vršili doslej, hočemo ga tudi v bodočnosti. Ko stopa naš list v tretje leto svojega življenja, bo skušal svojim bralcem biti ne le zabavnik, ampak resen in resničen svetovalec svojim bralcem na vseh razprtih potih našega sedanjega javnega življenja. Bog daj srečo!

Lepe novoletne želje.

Pod naslovom »Prva in glavna točka radikalnega programa mora biti proglašitev cele države za Srbijo« piše poluradno glasilo radikalne stranke »Tribuna«, ki izhaja v Beogradu, dne 31. decembra prošlega leta sledeče:

»Proglas radikalne stranke mora z ozirom na važnost načetih vprašanj visoko nadkriti navaden volilni oklic. Pričakovani proglas mora biti neke vrste ustava za mišljenje radikalne stranke, in v njem mora biti izražena podlaga za nekaj desetletij državnega dela. Po štirih letih neizbežnih kompromisov mora radikalna stranka znova najti samo sebe. Proglas mora biti zgodovinski poziv radikalne stranke na narod za izgraditev države. Zgodovinski položaj, v katerem se nahajata država in radikalna stranka, zahteva, da vstopi radikalna stranka s takim pozivom pred narod.

Prva in glavna točka programa, s katerim naj stopi radikalna stranka pred narod, mora biti zahteva, da se narod izrazi za to, da bo cela država proglašena za — Srbijo. Danes se hočemo pečati samo s to točko programa radikalne stranke in poskusiti hočemo razložiti, kaj razumemo pod proglašenjem cele države za »Srbijo«.

Proglašenje cele države za Srbijo pomeni popravek velike zgodovinske napake, ki je bila napravljena v dobi osvobođenja in ujedinjenja. Pomeni torej, da se moramo vrniti k državni ideji Srbije (= Velike Srbije, op. ur.). Z druge strani pa pomeni proglašenje cele države za Srbijo, da morajo dobiti Srbi kot plemensko in kulturno najmočnejši, vse pogoje, da se bodo mogli lotiti svoje zgodovinske naloge kot asimilatorji (= potujčevalci) in ustvarjalci »narodnega edinstva«.

V teh dveh osnovnih političnih in narodnih idejah je izražena misel

bojev in svojega državniskega dela. Uresničiti pa se da ta ideja le, če se izvrše sledeče ustavne in zakonske določbe:

1. Ime države »Kraljevina Srbov, Hrvatov in Slovencev« se mora zamenjati z imenom »Kraljevina Srbija«. Istočasno se morajo zamenjati današnji državni znaki: zastava, grb in himna z zastavo, grbom in himno kraljevine Srbije.

Vprašanje državnega imena, zastave, grba in himne ni stvar formalnosti. V imenu države je izražena cela njena državna ideja, vsi spomini na preteklost in vse nade na njeno prihodnost, skratka: vsa državna duša.

2. Državni jezik je srbski in cirilica.

Proglasitev srbskega jezika in cirilice za državni jezik pa zahteva nekoliko razlage in utemeljitve.

V celokupni državni upravi in v parlamentu se mora takoj pričeti uradovati edinole v srbskem jeziku in v cirilici. Od tega pravila se v Sloveniji ne sme odstopiti niti za las, kajti ravno v Sloveniji je najbolj potrebno sprovesti edinstvo državnega jezika in pisma. Edinole srbski jezik in cirilica se smeta uporabljati v vseh šolah, v javnih in privatnih, v ljudskih, srednjih, strokovnih in višjih. Od tega pravila se smejo delati izjeme le v toliko, v kolikor je država primorana po mednarodnih pogodbah na varstvo narodnih manjšin. Prepovedati je treba tiskanje dnevnikov, drugih časopisov in knjig in sploh vseh publikacij v slovenskem jeziku.

Slovenščina je dovoljena le, če njeno uporabo zahtevajo umetniški, jezikoslovni ali znanstveni oziri proučavanja slovenske zgodovine. Kar se tiska v »narodnem« jeziku, se sme tiskati samo v cirilici. Ista odredba velja tudi za vse javne napise.

3. Upravna razdelitev na občine, »sreze« in okrožja, (brez »oblasti« ali kakih drugih samoupravnih jedinic, ki bi bile večje od današnjih »okrogov«), mora biti zasnovana na najstrožjem centralizmu. V veljavo mora stopiti zopet stari srbski zakon o razdelitvi države na občine, »sreze« in »okruge«. Propušcanje od najstrožjega centralizma je dovoljeno le iz gospodarskih ali socialnih potreb samoupravnih teles.

4. Da bi se mogel ustvariti čim prej »enoten narodni duh« in »enotna narodna individualnost in kultura« se mora prepovedati vsako politično stranko in organizacijo, ki bi bila osnovana na plemenski ali verski podlagi.

Vse te odredbe bi se morale uzakoniti v kazenskem zakoniku in vsi tozadevni pregreški bi spadali pod paragrafe v izdajstvu.

To je naše mnenje v prvi in glavni točki programa, s katerim naj stopi radikalna stranka pred narod.

»Tribuna« je list, ki ga vodijo gospodje iz najbližje Pašičeve okolice. Trdijo tudi, da Pašić ta list denarno podpira. Slično kot »Tribuna« pišejo zadnje čase tudi drugi radikalni listi in zato mirno lahko rečemo, da so zgoraj izražene misli in želje po uničenju Slovenstva izraz velike večine srbskega naroda in njegovih političnih zastopnikov, zlasti radikalov.

In taka srbska stranka, ki ima na svojem programu zapisano uničenje

Slovenstva, ima drznost, da hoče nastopiti kot politična stranka tudi v — Sloveniji in hoče tudi v Sloveniji loviti mandate pri prihodnjih volitvah! In taki stranki hočejo politično pomagati tudi nekateri — Slovenci!! Ali naj se človek joka ali kolne?

Tako surovih besed za Slovenijo in za Slovence še nikdar noben tujec ni našel kot jih je našel »srbski« list. Spominjamo se še dobro hudih časov nemškega in italijanskega pritiska, toda tako daleč se niti Nemci niti Lah niso nikdar spozabili kot se je spozabila naša »brača«. Za današnje italijanske fašiste pa je tako pisanje krasna vzpodbuda, češ, če smejo s Slovenci postopati po vseh pravilih bratstva njihovi bratje, zakaj ne bi smeli postopati oni tako kot tujerodeci?

Vprašanje je: Kakšen odgovor naj damo na tako predrzno izzivanje?

Mislimo, da bo mogoče najboljši odgovor dati pri prihodnjih volitvah in sicer tak:

Niti enega glasu ne radikalni stranki niti tistim slovenskim strankam, ki se vežejo z radikali javno ali pa tajno! Kdor se odloči za radikale ali pa da svoj glas kaki »slovenski« stranki, ki radikale podpira, pljuje na svojo lastno mater!

V naši deželi radikalske navlake ni prav nič treba! Imamo že domače preveč!

Čudna demokratija.

Beseda demokratija je grška. Sestavljena je iz dveh besed. Prva beseda »demos« pomeni »ljudstvo«, druga beseda »kratéo« pa pomeni »imeti moč, vladati«. »Demokratijo« imenujemo torej ono državo, kjer ima vso državno moč v svojih rokah ljudstvo ali ljudska masa. Svoje vladarske moči pa ne izvršuje ljudstvo samo direktno, ker bi bilo nekoliko predaleč in predrago hoditi v preštolno mesto k sejam, ampak jo izvršuje po svojih zastopnikih ali poslancih, ki jih ljudstvo prosto izvoli po svoji volji in jih »pošlje« v parlament. Iz tistih poslancev, ki tvorijo v parlamentu večino, se potem izbero ministri, ki tvorijo vlado. Če govorimo: vlada je sklenila to in to, razumemo pod »vlado« vedno ministre, ker ti so vlada.

Glavni pogoj prave ljudske vlade ali prave demokratije je v državah, kjer imajo parlamente (kako pri nas), da ljudje sami popolnoma po svoji prosti volji in svobodno volijo svoje poslance po določenih postavah. Kjer ni svobodnih volitev, tam ni govora o »demokratiji«. Kjer silijo ljudi žandarji z bajoneti, da morajo voliti ravno eno samo določeno osebo, ali pa kjer potvarjajo števila oddanih glasov, tam je »demokratija« navaden švindel in humbug.

Ljudje morajo voliti svoje zastopnike za parlament po svoji prosti in svobodni volji. Ljudje že vedo sami, kdo jim je všeč in komu zaupa. Tudi tam, kjer ne volijo posamezni okraji svojih zaupnikov, ampak kjer volijo kar cele stranke (kako je n. pr. pri nas), si morajo ohraniti ljudje svojo svobodo in nihče jim te svobode ne sme kratiti. Če ima ena ali druga stranka v kakem okraju toliko pristašev, da lahko že na prste izračuna, da bo število v tem okraju za stranko oddanih glasov zado stovalo za 1 mandat, imajo strankarski zaupniki tega okraja vedno možnost, da izsilijo od stranke in njenega vodstva, da postavi njihovega »izvoljenca« in miljenca na tako mesto, da bo sigurno izvoljen. Seveda, če se zaupniki stranke v kakem okrožju za take stvari ne brigajo, jim lahko drugi vrinejo za poslanca, kogar hočejo. To se pri nas zaradi nebržižnosti in zaspanosti raznih strankarskih zaupnikov le prerado zgodi! Pa o tem kaj več pri kaki drugi priliki.

Danes hočemo omeniti namreč neko drugo stvar, ki diši po vsem, samo po demokratiji ne!

Listi so nedavno poročali, da hoče Pašić spraviti v parlament kot poslance tudi svojega sina in sicer v kakšnem takem okraju, kjer ima njegova, t. j. takozvana radikalna stranka zanesljivo večino. Če bi volilec tega moža poznal in mu zaupal, ne bi človek nič ugovarjal. Kaj pa če tega ljubega Pašičevega sinkota v tem ali onem okraju nihče ne pozna in mu nihče ne zaupa? Kako bo potem svojemu sinku pomagal do poslanskega mandata? V tem slučaju gotovo ne drugače kakor z — žandarji in z volilnimi sleparijami in z vladnim pritiskom na volilce! To pa ni nobena »demokratija« več, ampak je navadna sleparija in če se taka država, kjer se lahko dogajajo take stvari, imenuje »demokratično«, je to navadna zloraba te lepe besede.

Nekaj podobnega nameravajo belgrajski gospodje izpeljati tudi v naši deželi. Kakor je znano, je napravil g. Pašić za ministra za Slovenijo dr. Niko Zupaniča. Zakaj in kako — to bosta že ta dva gospoda vedela. Mi navadni zemljani tega ne vemo; mogoče pa tudi. Za tega gospoda bi g. Pašić v naši deželi rad dobil poslanski mandat, kajti sedanja vlada je le »volilna« vlada in kdor po volitvah ne bo poslanec, tudi minister ne bo mogel biti.

Če bi v Sloveniji obstajala močna radikalna stranka, kateri pripadala Pašić in dr. Niko Zupanič, bi bila stvar lahka. Toda v Sloveniji — razun par državnih uradnikov — radikalne stranke ni! Kako torej v Sloveniji priti do poslanstva?

A Pašić ne bi bil lisjak Pašić, če si tudi v tem slučaju ne bi znal pomagati. Njemu je bilo dobro znano, kako hrepene nekateri stari gospodje pri raznih naših strankah tudi po mandatih. Upoštevajoč to željo nekaterih naših starih gospodov je tem takoj bil na razpolago s pogodbo: Dajte napraviti tako, da bo moj dragi Niko Zupanič dobil mandat, jaz bom pa vam pomagal!

»Dajte in napravite tako!« Kdo pa naj tako napravi? Očividno ne more do poslanskega mandata nihče nikomur pomagati kakor le močna stranka ali pa vlada z nasiljem. Močne stranke, ki bi kar preko volje svojih volilcev, na enostavno komando svojega vodstva, urinila ljudem na razpolago s popolnoma neznanega gospoda, pri nas v Sloveniji ni! Ali pa je morebiti le? Ako pa je kakšna taka stranka v Sloveniji, ni vredna imena

»stranka« in volilci, ki si puste dopasti od vodstva stranke komando, namesto sporazuma, niso vredni besede »volilci«.

Je to posebne vrste volilna svoboda: Kar eden pride in pravi, da morajo naši ljudje voliti tega in tega za poslanca! — Kaj pa je to? Kakšna čudna manira in še bolj čudna »demokratija« pa je to?! Ali si moramo mi v Sloveniji že res vse pustiti dopasti od vseh mogočih ljudi?

Ne, ne! S takimi manirami se pri nas ne bo vladalo. Take metode so

mogoče še v navadi v Macedoniji, pri nas pa ne in ne!

Naši slovenski volilci si bodo določali svoje poslance in izvoljence sami. Svoje želje bodo sporočili sami vsak svojemu strankarskemu vodstvu in oni sami bodo rekli svojim vodstvom: Tega hočemo! In ga bodo tudi dobili.

Z vso odločnostjo pa bo slovenski volilec odklonil one, ki mu jih vsiljujejo od zgoraj. Kajti kar pride od zgoraj, je razen dežja vse za nič.

Slovenska politika.

Pred vojno na Dunaju.

V svojem kabinetu sedi ministrski predsednik grof Stürgkh in piše. Nekdo potrka na vrata.

Na povabilo vstopi v kabinet Slovenec.

»Želite?« — vpraša grof Stürgkh. »Prihajam iz Slovenije s ponižno prošnjo za pomoč.«

»S prošnjo? S kakšno pa?«

»Tako nekaj malega bi rad dobil. Kakšno milostno podporo, ne veliko. Sem tudi z malim zadovoljen.«

»Podporo hočete in milost? Ja... hm... veste, pa meni se zdi, da vi Slovenci niste prav zvesti cesarju in državi...«

»Kaj, mi da nismo zvesti? Za druge sicer ne vem, ampak naša stranka, to je stranka x, ta je vselej bila in je najzvestejša in najbolj udana cesarju in državi. Kako je z drugimi strankami, tega ne vem — vsaj me razumete gospod predsednik, kaj ne? Ampak naša stranka...«

»Da, da, verjamem, verjamem... Bomo videli... Nekaj milostne podpore torej, kaj ne?«

Predsednik rahlo migne z roko in Slovenec odide.

Čez nekaj minut zopet nekdo potrka.

Na povabilo vstopi v kabinet Slovenec.

»Želite?« — vpraša grof Stürgkh. »Prihajam iz Slovenije s ponižno prošnjo za pomoč.«

»S prošnjo? S kakšno pa?«

»Tako nekaj malega bi rad dobil. Kakšno milostno podporo, ne veliko. Sem tudi z malim zadovoljen.«

»Podporo hočete in milost? Ja... hm... veste, pa meni se zdi, da vi Slovenci niste prav zvesti cesarju in državi...«

»Kaj, mi da nismo zvesti? Za druge sicer ne vem, ampak naša stranka, to je stranka y, ta je vselej bila in je najzvestejša in najbolj udana cesarju in državi. Kako je z drugimi strankami, tega ne vem — vsaj me razumete, gospod predsednik, kaj ne? Ampak naša stranka...«

»Da, da, verjamem, verjamem... Bomo videli... Nekaj milostne podpore torej, kaj ne?«

Predsednik rahlo migne z roko in Slovenec odide.

Čez nekaj minut zopet nekdo potrka.

Na povabilo vstopi v kabinet Slovenec.

(Ponavljja se isti prizor kakor prej. Slovenec pripada stranki z in govori tako kot prejšnja dva. Tretjemu Slovenecu je sledil še četrti in peti itd.)

Opoldne pa je vstopil v kabinet visok uradnik. In takrat je spregovoril grof Stürgkh sledeče resnične besede:

»Kakšni ljudje so to? Samo milost in milost! Niti eden pa ne zahteva svoje pravice! Čudni ljudje... in strašno umazane duše...«

Nato je stopil k umivalniku in si opral svoje roke.

Po vojni v Belgradu.

V svojem kabinetu sedi ministrski predsednik Nikola Pašić in piše. Nekdo potrka na vrata.

Na povabilo vstopi v kabinet Slovenec.

»Želite?« — vpraša Nikola Pašić.

»Dolazim iz Slovenije sa ponižnom prošnjom za pomoč.«

»S prošnjo? S kakšno pa?«

»Tako nešto malo bi rad dobio. Kakšno milostno podporo, ne veliko. Zadovoljan sam i s malom.«

»Podporo hočete in milost? Hm... ovaj... znate, pa meni izgleda da vi Slovenci niste posebno zvesti kralju in državi...«

»Kako? Šta velite? O, mi smo najverniji i najpokorniji hlapi i robovi! Mi smo najverniji, kažem! A oni drugi, znate, oni su lopovi, i to kakvi lopovi! Razumete-li, gospodine predsedniče? A naša partija, to jeste partija x, ova najbolja, ova...«

»Da, da verujem — ovaj — verujem. — Onda nešto pare, je-li?«

Nikola Pašić rahlo migne z roko in Slovenec odide.

Čez nekaj minut zopet nekdo potrka.

Na povabilo vstopi v kabinet Slovenec.

»Želite?« — vpraša Nikola Pašić.

»Dolazim iz Slovenije sa ponižnom prošnjom za pomoč.«

»S prošnjo? S kakšno pa?«

»Tako...«

Kakšno i
Zadovolje

»Podj ovaj... znate, pa meni izgleda, da vi Slovenci niste posebno zvesti kralju in državi...«

»Kako? Šta velite? O, mi smo najverniji i najpokorniji hlapi i robovi! Mi smo najverniji, kažem! A ovi drugi, znate, ovi su lopovi, i to kakvi lopovi! Razumete-li, gospodine predsedniče? A naša partija, to jeste partija y, ova najbolja, ova...«

»Da, da verujem — ovaj — verujem... Onda nešto malo pare, je-li?«

Nikola Pašić rahlo migne z roko in Slovenec odide.

Čez nekaj minut zopet nekdo potrka.

Na povabilo vstopi v kabinet Slovenec.

(Ponavljja se isti prizor kakor prej. Slovenec pripada stranki z in govori tako kot prejšnja dva. Tretjemu Slovenecu je sledil še četrti in peti itd.)

Opoldne pa je vstopil v kabinet visok uradnik. In takrat je spregovoril Nikola Pašić sledeče umestne besede:

»Pa to banda jedna! Niko ne traži svoje pravo, oni samo mole (= prošnja) i mole... a neznaju, šta veli Prešern:

»Slovenec že mori Slovence, brata — Kako strašna slepota je človeka!«

Zakaj nas mozgajo?

Štiri polna leta že uživamo vse blagoslove »osvobođenja in ujedinjenja«. Štiri leta že uživamo vse blagde sladkega belgrajškega centralizma.

Štiri leta že plačujemo velikanske davke. Plačujemo dohodnino, trošarino in kar je še podobnih dajatev, v višini, ki odgovarja visoki zlati veljavi. Plačujemo tako, da je danes že vse obupano. Mi plačujemo, uradništvo pa strada

in kmalu ne bo imelo niti strehe nad seboj, ker tudi najbogatejši lišni posestnik ne bo mogel dati uradniški armadi strehe zastoni.

Mi plačujemo, duhovščina pa strada in hodi okoli v raztrganih suknjah in v čevljih brez podplatov in pet.

Mi plačujemo, naše ceste pa propadajo. Nova pota so shodili ljudje sami tam, kjer so se morali ogibati biata.

Mi plačujemo, kmetje pa ne dobe skoro nobenih državnih podpor niti za najvažnejše naprave.

Mi plačujemo, naše vsučilišče in naše bolnice in naše pošte in sploh vse, kar je našega, pa propada, ker — ni denarja! Tako vsaj pravijo oni tam doli!

Ta čudna politika ima seveda svoj pomen in namen. To ni samo vladna in upravna nesposobnost, to ni samo zaničnost in nemarnost, ampak vse se vrši po jasno določenem načrtu.

Vsak človek ve, da je takrat mnogo bolj korajžen in samozavesten, kadar čuti še kakšen „cenar“ v žepu, kakor pa takrat, ko je suh.

To vedo tudi oni tam doli!

Zato pravijo: Nam, ki hočemo ustvariti Veliko Srbijo, so bogati in vsled bogastva samozavestni Slovenci na poti. Če bodo Slovenci gospodarsko dobro uspevali, ne bodo hoteli postati zlepa Srbi. Zato jih je treba izstradati, treba jim je pobrati zadnji „cenar“ iz žepa, potem bodo pa že nekoliko mehkejši. Lačen človek je ponižen in krotek, sit

želodec se pa ne da kar tako.

In dalje pravijo: Kadar bodo Slovenci, od bogatina do delavca dovolj lačni, takrat jim bomo pokazali kupček v — Belgradu. Pa jim bomo rekli: Ali ste lačni? O, kar sem pridite in mi vam bomo dali vsega dovolj, samo nekoliko se morate odreči svojega slovenskega jezika! Damo vam kruha, lepega in belega, samo vrzite latinico v kot in sprejmite cirilico! Damo vam ceste in železnice, damo vam vse, kar si vaše srce poželi, **ampak postati morate Srbi! Čisti Srbi!**

To je pravi in glavni cilj politike pretisnjenega želodca, ki jo doživljajo danes vsi stanovi med Slovenci brez izjeme.

Kakor vse kaže, bo želodec kmalu dovolj pretisnjen in prazen in takrat bo cela Slovenija romala v — Belgrad. Vdila ji bo „slovenska“ inteligenca.

Doma pa bosta ostala le še kakšen kmet in delavec in tam daleč v hribih kakšen kaplan.

Slovenci! Ali sedaj razumete? Ali vas ni prav nič več sram? Ali ne razumete današnjega našega članka: Lepe novoletne želje?

Dnevne vesti.

Bodoče volitve. Dne 18. marca bodo volitve za državni zbor. V dobi volitev se pa trosi med svet mnogo resnice in neresnice. To je popolnoma razumljivo, kajti vsaki stranki je kar največ ležeče na tem, da svojega nasprotnika globoko potisne v blato, sebe pa povzdigne do neba. Tako pride, da bere človek istega dne v dveh časopisih naravnost nasprotujoče si vesti in poročila in končno sam ne ve, kaj je prav in kaj ni prav. Mi smo v tem času v boljšem položaju. Mi nimamo nobene stranke in zato lahko brez skrbi povemo le to, kar je res in kar drži. Zato bomo tudi o poteku volilnega boja lahko poročali mirno in nepristransko, tako da bodo naši bralci vedno lahko vedeli, pri čem so. Kdor bo naročen na „Avtonomista“, ne bo v zadregi. Mi smo tudi drage volje pripravljeni odgovarjati na tozadnja vprašanja od strani naših naročnikov javno in brez strahu. Če

lo! Vi pa lahko stvar takoj predru- gačite. Kadar greste kaj kupovat, vprašajte trgovca moško in ponosno, kje oglašuje in kje hvali svoje blago. Potem pa recite: »Vi gospod, če ne bomo Vašega oglasa nikdar brali v „Avtonomistu“, nas ne bo več k vam, ampak pojdemo kupovat drugam. Kdor je naš, bo podpiral list, ki ga mi radi beremo, kdor pa tega ne mara storiti, mu tudi našega denarja ni treba.« Vi pa kupujte pri tistih trgovcih, katerih imena berete v naših oglasih in nalagajte svoj prihranjeni denar pri tistih denarnih zavodih, katerih naslove berete v našem listu! Naročniki in bralci! Vse to, delo Vas ne velja niti vinjarja, velja Vas le nekoliko poguma in ponosa! Pokažite, da ste moške, ki se ne daste! Mi smo zadnjič javno povedali svoj račun, mi nimamo nobenih fondov in podpor, zato pa se moremo vzdržati kot neodvisen list edino-le s skupnim delom.

„Avtonomist“, „Orjuna“ in gos- pod pokrajinski namestnik. Kaj je „Avtonomist“, je znano. To je naš list. Ni pa vsem znano, kaj je „Orjuna“. „Orjuna“ je beseda, sestavljena iz treh zlogov: Or-ju-na. Ti zlogi so začetni zlogi sledečih besed: Or-ga-nizacija ju-goslovenskih na-cionalisti-ov. To organizacijo so si ustanovili po vzoru laških fašistov naši central-demokrati z namenom, da bi jim po- magala ustvariti „jugoslovensko edin- stvo“, kar se pravi z drugimi besedami: pomagati centralističnim de- mokratom pri raznih volitvah z na- siljem do zmage. Ker je ta organiza- cija bojna organizacija vlade, uživa seveda tudi posebno zaslombo pri policiji. Ljudje to organizacijo prav malo poznajo in si pripovedujejo o njej strašne stvari: „Orjunci“ imajo bombe, debele kakor ljubljanski grad, granate težke kakor par pitanih vo- lov in strojne puške, ki drdrajo ka- kor raglje na veliki petek.“ — Ta or- ganizacija ima tudi svoj list in v svo- jem listu so povedali, da jim je iz- med vseh slovenskih listov najbolj na poti — „Avtonomist“! V teh besedah je seveda zapopadna tudi neka grožnja. Mi se te grožnje sicer ne bojimo in ne kličemo policije in žan- darjev na pomoč, ker najboljši poli- caj in žandar je dober vojaški revo- lver. Pač pa se nam smili g. pokrajins- ki namestnik, ki mu bodo „Orjunci“ gotovo spustili njegovo vladno na- lačo v zrak, ker ni že zdavnaj pre- povedal „Avtonomista“. Lepe vlad- ne palače bi bilo res škoda, pa go- spoda namestnika seveda tudi, če bi ga dvignilo v zrak, ker ni služil i ri letalcih in bi se lahko pobil.

Narodni indeks. Kakor smo rav- nokar omenili, je „Orjuna“ prepove- dala „Avtonomista“ in ga postavila na „indeks“. To je edini slovenski od „Orjuncem“ prepovedan list — znak, koga smatrajo vladinovski centrali- sti in Žerjavovi prirepi za svojega najresnejšega in najbolj nevarnega nasprotnika. Slovenci! Čitajte, širite

in naročajte „Avtonomista“! To bo najboljši odgovor na nameravano na- silje!

Krona in dinar. Vlada je izdala naredbo, da morajo vsi denari za- vodi itd od novega leta dalje raču- nati vse ne več v kronah, ampak sa- mo v dinarjih. Tudi na borzi v Cu- rihu ne notira več krona, ampak sa- mo dinar. Če torej beremo v časopi- sih poročilo curiške borze, da no- tira tam Belgrad 5.50, pomeni to, da je 100 dinarjev (ne 100 K) vrednih 5.50 švicarskih frankov.

Smrtna kosa. Po dolgi in mučni bolezni je izdihnila 1. januarja svojo blago, štemplano in markirano in za 20 procentov odščipnjeno dušo jugo- slovska krona.

V deželo silijo srbski radikali. To je največja srbska stranka. Kakšne lepe namene ima ta stranka s Slove- ci, je razvidno iz našega današnjega drugega članka. Človek bi pričako- val, da se bodo Slovenci vsakemu po- skusu take stranke, da udere še v na- šo deželo, z vso silo uprli. A kaj vi- dimo? Skoro vse „slovenske“ stran- ke se kar pehaajo za „milost“, kdo jim bo bolj v deželo pomagal! In zakaj? Zato da bi eden ali drugi lahko s po- močjo radikalov v Sloveniji zavladal nad drugimi slovenskimi strankami. Vsem namreč plava pred očmi kra- sen vzgled slovenskih demokratov, ki so s tremi poslanci in s pomočjo bel- grajskih demokratov vladali v Slove- niji nad vsemi drugimi. Danes pa pravijo drugi: Zakaj ne bi še mi s pomočjo radikalov vladali, magari tudi le z 2 ali 3 poslanci? Tega pa nihče ne pomisli, kako naglo bodo radikali svoj slovenski privesek od- brenili, kakor hitro bodo sami dovolj močni! Če bi le ta breca kmalu prišla!

Kaj je „jugoslovanstvo“? Nekaj dni pred razpustom parlamenta je imel sejo finančni odbor. Na tej seji je padla tudi beseda „jugoslovan- stvo“. Navzoči član odbora dr. Kriz- man, bivši minister in timen prija- telj Pribečevičev in Žerjavov in veliki demokrat, je pri tej priliki zaklical: „Jugoslovanstvo je švindel!“ — Sicer so pa demokratje vedno trobili nekaj o svojem „jugoslovanstvu“. Toda kljub temu smo Slovenci še vedno

ostali Slovenci. »Švindleri« ne ma- ramo biti!

Dragoceno priznanje. Pred nekaj dnevi so listi prinesli vest, da name- rava nova vlada v Belgradu ukiniti davčne urade, ker niti toliko ne ne- sejo, kolikor velja osobe. Pri nas v Slovenijo to gotovo ne velja, ker je pa sedaj uradno ugotovljeno, kdo pla- ča in kdo ne! Sedaj naj pa še kakšen demokratski ali samostojni centra- list trdi, da je Slovenija pasivna in da ne more sama živeti na svoje stro- ške!

Odkod milijon? Tako pred nekaj tedni smo brali, da je poklonil visoki gospod nekemu slovenskemu zavodu 1 milijon kron. Ker pa ta gospod sam ne plava ravno v milijonih, so ljudje vpraševali: Od kod ta milijon? Tudi mi smo tako vpraševali in dognali, da je ta milijon poklonil slovenskemu za-vodu nehote gospod knez Auersperg. Ko so namreč nabirali »prostovoljne« darove za neko vilo na Bledu, je tudi omenjeni knez »prostovoljno« položil na oltar domovine svoj milijon. Ko pa z vilo ni bilo nič in so denar vračali, se je gospod knez enkrat »prosto- voljno« darovanega milijona veliko- dušno odrekal in nato ga je poklonil visoki gospod nekemu slovenskemu zavodu. Je vendarle dobro, da imamo še nekaj knezov v deželi.

Volilni program. Moj volilni program je gotov. To je velika, kras- no izdelana škrinja. V to škrinjo gre vse: Socialna zakonodaja in socialna skrb in sladke trženske fige, zahteve obrtnikov in holandska čokolada, zvi- šanje uradniških plač in orehi-košča- ki, jugoslovanstvo in medene tepke, liberalstvo in »Slov. Narod«, kmečke pritožbe in Krpanova kobila, umet- nost in jabolčni krlji — vsak lahko v škrinjo vrže, kar hoče in vsak lahko iz nje vzame, kar hoče. To je program za vse. Zato je že danes več kot goto- vo, da bo zmagala pri prihodnjih vo- litvah »stranka Pepetov«. Priglašujte se torej čim številneje! — I. P.

Listnica upravnistva: A. S. Idrja za 1922 10 Din, za l. 1923. 100 Ljn. Današnji številki prilagamo polož- nice za obnovitev naročnine za leto 1923.

Domači zdravnik.

Nalezljivost jetike.

(Nadaljevanje.)

Okuženje po zraku, oziroma po prahu, zadeva seveda pretežno člove- ška pljuča. Lahko se pa izvrši infek- cija po zraku tudi v nosu, žrelu, grlu, ustih in celo na površini telesa, ako je pri dotičniku dano posebno razpolože- nje. Možno so pa še druge vrste infek- cije: po posrednem ali neposrednem do- tiku. Tak način sicer ni tako splošen, pa vendar ni nič manj nevaren. Jetičnik, posebno ako ne opazuje strogih pred- pisov, snaznosti ima na sebi in v svoji okolici naravnost velikanske mase ba- cilov raztrošenih in prilepjenih, bodisi v ustih, na ustnicah ali po obleki in pe- rilu, bodisi na ranah in obvezilih, ali pa na tleh in na pohištvi okoli sebe, po- sebno še na jedilni posodi in jedilnih ozi- roma pijačnih predmetih sploh. Ako se teh okuženih predmetov vedno in ved- no zopet dotika dosedaj zdrav človek, ki pa ima slučajno kako prasko na koži, ali pa je koža kje vsled lešaja ali pa kake druge bolezni manj odporna, je umevno, da se na takem mestu tudi lahko izvrši okuženje. Velika nevarnost obstoja v tem oziru posebno za otroke, ki se plazijo pogosto skoraj nagi po tleh, ki se dotikajo vsega, in vsak predmet nesejo takoj v usta. Veliko nevarnost za otroke tvorijo posebno poljubi in „pita- nje“, pri katerem matere iz iste žlice podajajo sebi in potem menjaje otroku.

Še ostudnejša in nevarnejša je pa na- vada „prežvekovanja“; mati podaja grizljaj otroku vedno šele potem, ko ga je sama že nekaj časa žvečila.

Za prenašanje jetike so posebno ne- varne roke, s katerimi človek najprej pobira po raznih predmetih bacile, po- tem jih pa trosi sebi in bližnjiku v usta, v nos, v oči, na kožo, spolovila in bog ve kam še povsod. Jetika pa se lahko loti vsakega dela telesa; treba je le, da ima dotičnik zanjo dispozicijo, ali pa, da je v istem času vsled oslabelosti lažje sprejemljiv za to bolezen. Pripo- niti je posebno, da tvorijo jetične rane pogosto mnogo večjo nevarnost okuže- nja kakor pa pljučna jetika. Zelo nevar- na pa je posebna oblika kožne jetike, lupus, ki je nekako lišaju podobna bo- lezen, katera napada pretežno nepokrite dele telesa: obraz, vrat, roke. Bolniki te vrste večinoma obolelih mest nimajo povezanih; prilika je torej, da se tro- sijo kali te bolezni v veliki meri po oko- lici in vstvarjajo tako največjo nevar- nost infekcije. Ker poleg tega pogosto niso tako težko bolni, da bi morali le- žati ali pa ostati v sobi, je umevno, da so za druge ljudi mnogo bolj nevarni, kakor težko bolni jetičniki, kateri so na- vezani na postelj ali pa vsaj na sobo.

(Dalje prih.)

ZA KMETE.

Okoli hiše.

Lepo in prijazno je poleti potovati po naših lepih krajih od vasi do vasi. Lepo in prijazno, pa tudi — žalostno!

Le pogledimo si okolico naših kmečkih hiš. Hiše same so sicer prav lepe in snažne, toda njihova okolica!

Tik ob stenah košati grmi kopriv in raznega nepotrebnega plevela. Med hišo in dvoriščem podivjana trava, katero mogoče ob nedeljah po- poldne za silo popase kakšna kravica ali pa prasci, drugače pa se bujno

razrašča daleč na okrog trpotec in rman. Po dvorišču pogosto polno nesnage. Tak je pogled okoli hiše.

To je skoraj neverjetno. Neposredna okolica hiše je vendar delavni človeški roki najbližja. Ali te stane to res toliko truda, če ta grdi plevel okoli hiše tik ob zidu izkoplješ in zatreš? Če za zidom zemljo zrahljaš in vsadiš vanjo n. pr. laško grozdje ali kakšno podobno grmičje, ali ni to lepše? Kakšno veselje bi imeli otroci, ko bi lahko hodili zobat lepo rdeče zrele jagode!

Tudi dobro urejenih vrtov vidimo navadno mnogo premalo. Prostora je skoro pri vsaki hiši za velik vrt, ne vidiš pa pogostokrat niti najmanjše gredice! Vsak pa ve, kako velike in

lepe dohodke dajejo vrtovi. Na skromnem prostoru pridelaj lahko najrazličnejše zelenjave za celo leto, ki daje običajni kmečki hrani prijetno izpremembo. Truda pa zahteva vrt silno malo. Koliko je v mestih rodbin, ki stanujejo v okolici in obdelujejo mal vrtiček, mimogrede, pa vendar pridelajo toliko, da jim celo leto ni treba kupovati zelenjave! Zakaj to na kmetih ne bi bilo mogoče? Samo začeti je treba in priden in delaven mora biti človek, pa gre!

IZDAJA LJUBLJANSKA ORGANIZACIJA SLOV. AVTONOMISTOV.
Odgovorni urednik Jože Petrič.
Tiskarna J. BLASNIKA NASL. v Ljubljani.

Berite

ravnokar izšlo brošuro „Jugoslovenci, Slovani in Jugoslovani“, ki je najboljši politično-kulturni spis, kar jih je bilo napisanih po vojni. Naroča se pri upravi našega lista. Cena Din 5—, s poštnino 25 para več.

Proda se

Novo orehovo opravilo za spalno sobo. Zelo dobro ohranjeno motorno kolo. Gramofon s 27 ploščami in eno stavbeno parcelo. Naslov pove uprava lista.

Spretni

nabiralci oglasov

(inseratni akviziterji)

naj se oglase v upravi »Avtonomista«, Breg št. 12. — Zaslužek dober.

Žive poskočne pesmi za muhasti predpust

so na razpolago pri Fr. Rozman, org. Velika Nedelja. Cena: denar naprej Din 6— s poštnino vred po povzetju 10 Din.

Prometni zavod za premog d. d. v Ljubljani

prodaja iz slovenskih premogovnikov

velenjski, šentjanski in trboveljski premog

vseh kakovosti v celih vagonih po originalnih cenah premogovnikov za domačo uporabo, kakor tudi za industrijska podjetja in razpečava

la čehoslovaški in angleški koks za livarne in domačo uporabo, kovaški premog in črni premog.

Naslov: PROMETNI ZAVOD ZA PREMOG d. d. Ljubljana, Nunska ulica 1.

Teodor Korn, Ljubljana

Poljanska cesta št. 8.

se priporoča cenj. občinstvu za izvrševanje vseh

kleparskih in vodovodnih
instalacijskih del kakor tudi
za pokrivanje streh.

Vsa stavbinska in kleparska dela v priznani solidni izvršitvi. Proračun brezplačno in poštne prosto. Popravila točno in po najnižji dnevni ceni. Ambalaža in pločevine.

Oblačilnica za Slovenijo r. z. z o. z. v Ljubljani.

Zadružna centrala za manufakturo en gros en detail.

Zgolj prvovrstni češki in angleški izdelki

Skladišče v „Kresiji“, Lingarjeva ulica 1, prvo nadstropje, — Prodajalna na drobno v Stritarjevi ulici št. 5. — Podružnica v Somboru (Bačka), Aleksandrova ulica št. 11.

Upoštevajte pri nakupih.

Antikvarijat, knjigarna

HINKO SEVAR

Ljubljana, Stari trg 34

kupuje in prodaja različne knjige v vseh jezikih po ugodnih cenah.

Najboljša in najsigurnejša prilika za štedenje!

Ljudska posojilnica v Ljubljani

Miklošičeva cesta št. 6 (tik za franč. cerkvijo)

obrestuje hranilne vloge in vloge na tekočem računu od 1. januarja 1923 po

5%

brez odbitka rentnega in invalidnega davka.

Ljudska posojilnica v Ljubljani je največja slovenska posojilnica in je imela koncem decembra 1921 nad 110 milijonov kron hranilnih vlog in nad 1,100.000 kron rezervnih zakladov. — Posojila se dovoljujejo na osebni kredit (proti menici), na hipoteke in v tekočem računu.

Telefon:
Pisarne št. 57.

Konfekcijska tovarna „Frande“ d. z o. z. v Ljubljani.

Telefon:
Tovarne št. 532.

Tovarna

v Stožicah pri Ljubljani.

Centralno skladišče

v Ljubljani, Miklošičeva cesta 10./I.

Vse vrste moških in deških oblačil. Uniformiranje. Prvovrstni izdelki. Konkurenčne cene.

Delniška gl. R 60,000.000

Trgovska banka d. d.

Rezervni skl. R 10,500.000

Podružnice:

(prej Slovenska eskomptna banka)

Novo mesto, Rakek, Slovenjgradec, Ljubljana, Šelenburgova ul. 1.
Maribor.

Telefoni št. 146, 458, 139 Brzjavke: TRGOVSKA

izvršuje vse bančne posle
najtočneje in najkulantneje